

Болонська система передбачає значні обсяги часу для роботи поза межами аудиторій. При цьому вибір джерела знань диференційований — комусь подобаються книги, комусь періодика, а хтось віддає перевагу електронним ресурсам. Перебуваючи весь час під тиском внутрішньої конкуренції в студента будуть формуватися навички вибору найкращого з-поміж можливого, творчого підходу до вирішення складних проблем і вміння швидко і об'єктивно оцінювати ситуацію для прийняття оптимальних рішень.

Поєднання цих двох аспектів дасть змогу формувати працівника, котрий, потрапивши на ринок праці, обов'язково знайде своє місце, адже сучасна економіка — це боротьба компаній за клієнта, а, отже, і за прибуток, та боротьба працівників за кращу позицію в компанії, тобто за свій дохід.

Тукало В. О., асистент кафедри економіко-математичного моделювання

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ ВНУТРІШНЬОЇ КОНКУРЕНЦІЇ ЯК СПОСОБУ ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ СТУДЕНТІВ ДО НАВЧАННЯ

Конкуренція, якщо говорити про навчальний процес, явище досить нове, а тому сприймається з деякими застереженнями та обавами. Перш за все, маємо вирішити, за що будуть конкурувати студенти, з ким вони конкуруватимуть і хто буде встановлювати правила конкуренції.

Хтось може зауважити, що студенти і так конкурують між собою, намагаючись у той чи той спосіб бути краще за колег на основі підсумкових балів. Насправді такий погляд на стан речей є у великій мірі наївний і не відповідає дійсності. Кожен студент з початку навчання займає у своїй соціальній групі певну «нішу», яка його цілком задовольняє і намагається в той чи той спосіб зберегти її до кінця навчання. Це пояснює чому одних студентів постійно можна знайти в бібліотеці, інших — у спортивному залі, а третіх — на невеликих підзаробітках. Навряд-чи така ситуація позитивно відбивається на показниках успішності.

Простий погляд на ситуацію може показати, що для того щоб створити реально конкурентне середовище, потрібен стимул. В економіці таким стимулом є гроші. Одні їх здобувають, інші — втрачають. Для тих хто більш-менш орієнтується в студентському середовищі, неважко зрозуміти що аналогом грошей тут виступають бали,

отримувати на заняттях. Але було б досить несправедливо давати бали одним, забираючи в інших. Кожен студент повинен мати шанс набрати всі можливі бали і їх розподіл у групах не повинен залежати від того скільки пунктів IQ має той чи той студент.

Інша справа, коли студенти, які певним чином недопрацьовують чи виявляють недостатню увагу навчальним завданням, будуть отримувати все важчі і важчі види робіт. При цьому, варто зазначити, що викладачу іноді важко виявити хто є кращим, а хто гіршим, особливо якщо справа стосується колективної роботи, адже досить часто в студентських спільнотах практикується принцип взаємодопомоги, коли хтось з команди робить все, а інші — нічого. Для цього, визначення «слабкої ланки» пропонується реалізувати самим же студентам. Це позитивно відобразиться на продуктивності роботи над завданнями і стимулюватиме кожного бути принаймні не гіршим за партнера. Таким чином, з кожним наступним заняттям студенти, які недостатньо старалися при виконанні попередніх робіт отримуватимуть наступні роботи де-що підвищеного рівня складності, котрі оцінюватимуться тією ж кількістю балів, що й звичайні.

Варто зробити невелику ремарку і сказати, що подібний тип конкуренції є доцільний при виконанні, наприклад індивідуальних чи групових творчих, лабораторних або практичних робіт. В процесі семінарського заняття організація суперництва між студентами на викладених вище позиціях є вельми важкою справою.

Така ситуація в деякій мірі є симуляцією відносин у певних трудових колективах, коли одні співробітники отримують більшу частину роботи ніж раніше на підставі їх недостатнього вкладу в попередній реалізований проект. Привчаючи студентів до подібного стану речей, університет збільшує конкурентоспроможність власних випускників, їх шанси на гідне майбутнє.

Устенко С. В., д-р екон. наук, професор,
Ситник Н. В., канд. екон. наук, професор,
кафедра ІСЕ

ПІДХОДИ ДО УДОСКОНАЛЕННЯ АУДИТОРНОЇ РОБОТИ ЗІ СТУДЕНТАМИ

Інформаційне суспільство ХХІ століття ставить вимогу до організації навчального процесу шляхом переходу від лінійної системи подання «готових знань» до розвитку навичок самостійного, творчого